

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายและมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการสร้างแบบวัดทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยสร้างแบบวัดทักษะชีวิต เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ 50 ข้อ ประกอบด้วยทักษะชีวิต 9 ด้าน ของกรมสุขภาพจิต ดังนี้ ด้านการคิดวิเคราะห์ 6 ข้อ ด้านความคิดสร้างสรรค์ 5 ข้อ ด้านความตระหนักในตนเอง 5 ข้อ ด้านความเห็นใจผู้อื่น 6 ข้อ ด้านความภูมิใจในตนเอง 5 ข้อ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ข้อ ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร 6 ข้อ ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา 6 ข้อ และด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด 6 ข้อ

2. ผลการหาคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏผลดังนี้

- 2.1. ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบวัดทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน โดยพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 ได้ แบบวัดทักษะชีวิตที่ผ่านเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 60 ข้อ

2.2 การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบวัดทักษะชีวิต จำนวน 60 ข้อ พบว่า ข้อที่จำแนกได้พอใช้ (0.20 ถึง 0.39) จำนวน 1 ข้อ จำแนกได้ดี (0.40 ถึง 0.59) จำนวน 8 ข้อ และจำแนกได้ดีมากจำนวน 41 ข้อ แสดงว่าข้อสอบส่วนใหญ่สามารถจำแนกได้ดีมาก มีจำนวนข้อสอบที่คัดออก เนื่องจากมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่ควรปรับค่าปรุง (ต่ำกว่า 0.20) จำนวน 10 ข้อ มีจำนวนแบบวัดทักษะชีวิตที่คัดเลือกไว้ทั้งสิ้น จำนวน 50 ข้อ

2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน แต่ละองค์ประกอบ เมื่อพิจารณาจากน้ำหนักขององค์ประกอบของตัวแปรที่สังเกตได้ทั้ง 50 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรที่สังเกตได้ ข้อที่ 1 ถึง 6 สัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านการคิดวิเคราะห์ (LS1) ตัวแปรที่สังเกตได้ ข้อที่ 7 ถึง 11 สัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์ (LS2) ตัวแปรที่สังเกตได้ ข้อที่ 12 ถึง 16 สัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านความตระหนักในตนเอง (LS3) ตัวแปรที่สังเกตได้ ข้อที่ 17 ถึง 22 สัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านความเห็นใจผู้อื่น (LS4) ตัวแปรที่สังเกตได้ ข้อที่ 23 ถึง 27 สัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านความภูมิใจในตนเอง (LS5) ตัวแปรที่สังเกตได้ ข้อที่ 28 ถึง 32 สัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (LS6) ตัวแปรที่สังเกตได้ ข้อที่ 33 ถึง 38 สัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร (LS7) ตัวแปรที่สังเกตได้ ข้อที่ 39 ถึง 44 สัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา (LS8) และตัวแปรที่สังเกตได้ ข้อที่ 45 ถึง 50 สัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านการจัดการอารมณ์กับความเครียด (LS9) ดัชนีความสอดคล้องของโมเดล ทั้ง 9 องค์ประกอบ พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) ระหว่าง 4.05 ถึง 13.53 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) ระหว่าง 1.00 ถึง 1.50 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) ระหว่าง 0.97 ถึง 0.98 และค่ารากที่สองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) ระหว่าง 0.00 ถึง 0.04 และรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ของแบบวัดทักษะชีวิตทั้งหมดจำนวน 50 ข้อ สอดคล้องแนวคิดทักษะชีวิตของกรมสุขภาพจิต 9 องค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 1004.38 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.33 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.97 และค่ารากที่สองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.03 จากข้อมูลดังกล่าว ค่าดัชนีความสอดคล้องทุกตัว ทั้ง โมเดลรายองค์ประกอบและ โมเดลแบบวัดทักษะชีวิตทั้งหมด บ่งชี้ว่า โมเดลการวิจัยมีความเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าค่าไค-สแควร์

สัมพัทธ์ (χ^2/df) มีค่าน้อยกว่า 2 ค่า GFI และ AGFI มีค่ามากกว่า 0.90 และเข้าใกล้ 1 ค่า RMSEA ต่ำกว่า 0.05 และเข้าใกล้ 0 แสดงว่าแบบวัดทักษะชีวิต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นวัดได้เที่ยงตรงตามโครงสร้างที่มุ่งวัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทักษะชีวิต ของกรมสุขภาพจิต ตามที่กำหนดไว้

2.4 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะชีวิตทั้งรายด้าน และทั้งฉบับ แบบวัดทักษะชีวิตมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.61 ถึง 0.89 เมื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่น รายองค์ประกอบ ด้านการคิดวิเคราะห์ มีค่าเท่ากับ 0.88 ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเท่ากับ 0.83 ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง มีค่าเท่ากับ 0.87 ด้านความเห็นใจผู้อื่น มีค่าเท่ากับ 0.79 ด้านความภูมิใจในตนเอง มีค่าเท่ากับ 0.87 ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าเท่ากับ 0.89 ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร มีค่าเท่ากับ 0.86 ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา มีค่าเท่ากับ 0.88 ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด มีค่าเท่ากับ 0.61 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98

3. การสร้างเกณฑ์ปกติ พบว่า เกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T23 ถึง T70 แสดงว่าระดับทักษะชีวิตอยู่ในระดับต่ำถึงระดับสูงมาก ดังนี้ ระดับทักษะชีวิตสูงมาก จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.90 ระดับทักษะชีวิตค่อนข้างสูง จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 ระดับทักษะชีวิตปานกลาง จำนวน 124 คน คิดเป็น ร้อยละ 34.40 ระดับทักษะชีวิตค่อนข้างต่ำ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 และระดับทักษะชีวิตต่ำ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.90 ส่วนใหญ่นักเรียนมีทักษะชีวิตระดับค่อนข้างสูง

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิต 9 องค์ประกอบ ตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิต แบบวัดที่สร้างขึ้น เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ผลการวิจัยนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. แบบวัดทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ 50 ข้อ ประกอบด้วย ทักษะชีวิต 9 ด้าน ของกรมสุขภาพจิต ดังนี้ ด้านการคิดวิเคราะห์ 6 ข้อ ด้านความคิดสร้างสรรค์ 5 ข้อ ด้านความตระหนักในตนเอง 5 ข้อ ด้านความเห็นใจผู้อื่น 6 ข้อ ด้านความภูมิใจในตนเอง 5 ข้อ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ข้อ ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพและการ

สื่อสาร 6 ข้อ ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา 6 ข้อ และด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด 6 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของข้อสอบส่วนใหญ่สามารถจำแนกนักเรียนที่ทักษะชีวิตระดับสูงกับระดับต่ำได้ดีมาก โดยค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าระหว่าง 0.39 ถึง 0.89 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 แสดงว่าแบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้น มีคุณภาพทั้งค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ทั้งนี้เป็นเพราะข้อสอบแต่ละข้อที่สร้าง มีขั้นตอนการสร้างที่เหมาะสม โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบวัดที่ชัดเจน การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต และกำหนดกรอบองค์ประกอบของทักษะชีวิตเป็น 9 องค์ประกอบ ของกรมสุขภาพจิต กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและวิเคราะห์ข้อสอบตามนิยามเชิงปฏิบัติการ ข้อสอบทุกข้อผ่านการตรวจสอบจากประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อคำถามแต่ละข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการจากท่านผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน จึงทำให้ข้อสอบ ที่นำไปหาคุณภาพ ได้ค่าที่มีความเหมาะสมและ ได้ข้อสอบที่คุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ พัทธนันท์ มาอยู่ยัง (2552 : 68) ที่ได้สร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 สอดคล้องกับ กฤษณา ปัญญา (2552 : 46) ที่ได้ศึกษาการสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 6 สอดคล้องกับ ขวัญยืน มูลศรี ที่ได้ศึกษาการสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และสอดคล้องกับ นิธิมา หงส์จำ (2549 : 167-178) ได้พัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถแสดงทักษะชีวิตของนักเรียนได้ เมื่อนำไปวัดทักษะชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงสามารถอ้างอิงได้ว่า คำตอบที่นักเรียนเลือกตอบในแต่ละข้อนั้นจะสามารถแสดงทักษะชีวิต ที่เขามีในสถานการณ์นั้น ๆ และผู้ทดสอบที่มีทักษะชีวิตสูงมีแนวโน้มจะตอบข้อคำถามนั้น ได้ในระดับที่สูง ในขณะที่นักเรียนที่มีทักษะชีวิตต่ำก็มีแนวโน้มจะตอบข้อคำถามนั้น ได้ในระดับที่ต่ำ จึงกล่าวได้ว่าแบบวัดทักษะชีวิตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยงตรงเชิง โครงสร้างสูง มีคุณภาพด้านค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น สามารถนำไปใช้ในการวิจัยต่อไปได้

2. ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิง โครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน แต่ละองค์ประกอบและทั้งฉบับ พบว่า ข้อสอบแต่ละข้อ มีน้ำหนักองค์ประกอบที่สัมพันธ์ กับองค์ประกอบแต่ละด้านของทักษะชีวิตตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิต และเมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีความเหมาะสมของพารามิเตอร์ในแต่ละองค์ประกอบ ค่าดัชนีความเหมาะสมของทุกตัวแปร บ่งชี้ว่า โมเดลการวิจัย มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิง

ประจักษ์ตามเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูล ทั้ง โมเดลรายด้านและ โมเดลรวมทักษะชีวิตทั้ง 9 ด้าน ทั้งนี้เพราะมีการกำหนดขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิต อย่างรอบคอบ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าอำนาจจำแนกที่เหมาะสม สอดคล้องกับ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542 : 122) จัตรีศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ (2543 : 3) ที่กล่าวว่า ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) และค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) มีค่ามากกว่า 0.90 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) มีค่าน้อยกว่า 0.05 จากข้อมูลดังกล่าว แสดงว่า แบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิตตามที่กำหนดไว้

3. ผลการสร้างเกณฑ์ปกติ พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T23 ถึง T70 แสดงว่าระดับทักษะชีวิตอยู่ในระดับต่ำถึงระดับสูงมาก ดังนี้ ระดับทักษะชีวิตสูงมาก จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.90 ระดับทักษะชีวิตค่อนข้างสูง จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 ระดับทักษะชีวิตปานกลาง จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 34.40 ระดับทักษะชีวิตค่อนข้างต่ำ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 และระดับทักษะชีวิตต่ำ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.90 การที่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีระดับทักษะชีวิตที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่านักเรียนมีพัฒนาการตามวัยที่แตกต่างกัน การได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิต ไม่เหมือนกัน การอบรมเลี้ยงดู และการปลูกฝังลักษณะนิสัยจากคุณครู พ่อ แม่ ผู้ปกครองที่ต่างกัน สอดคล้องกับ วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี (2546 : คำนำ) ที่กล่าวว่า iva ทักษะชีวิต เป็นความสามารถที่ให้ผู้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักการอยู่ร่วมกันกับบุคคลในสังคมและสิ่งแวดล้อมในชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และทักษะชีวิตของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและการอบรมเลี้ยงดู และการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านทักษะชีวิต

จากผลการสรุปดังกล่าวแสดงว่าแบบวัดทักษะชีวิต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีคุณภาพในการวัดทักษะชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการวัดทักษะชีวิตของนักเรียนได้ ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนต่อไป

1.2 หากมีการนำแบบวัดทักษะชีวิตไปใช้กับนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นหรือในระดับอื่น ควรมีการสร้างเกณฑ์ปกติในการแปลความหมายคะแนนทักษะชีวิตใหม่

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างแบบวัดทักษะชีวิต ให้มีเหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละวัย

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียน